

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачєво
2024**

має значний вплив на емоційний стан людини. Відбираючи відповідні літературні твори та активно взаємодіючи з текстом, читачі можуть збагатити свій емоційний досвід, розвивати емпатію та співчуття, а також вміти краще регулювати свої емоційні стани.

Список використаних джерел

1. Листвак Г. Б. Дослідження читання в Україні: результати і значення. *Наукові записки Української академії друкарства*. Серія: Соціальні комунікації. 2015. № 2. С. 84-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzck_2015_2_12.
2. Льяна В. М. Сучасний стан вивчення читання як процесу (психолого-педагогічний аспект). *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2012. Вип. 3 (1). С. 36-40. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2012_3\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2012_3(1)_10).
3. Чепелева Н. В. Смысловая структура текста как чинник його розуміння. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ: Міленіум, 2006. Т. 9, ч. 1. С. 113–123.

УДК [021.1:028.02:37.013.77]:159.923.2(043.2)

Алла МОРГУН,
Яна ШЕРШУН

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЧИТАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ: РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ПІДТРИМЦІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Читання є однією з найбільш інтелектуальних і психологічно багатих діяльностей, яку може виконувати людина. Це не просто процес розпізнавання слів і розуміння їхнього змісту, а й глибокий взаємозв'язок між текстом і читачем. Під час читання відбувається безліч психологічних процесів, які впливають на нашу свідомість, емоції та поведінку, а саме:

- читання дозволяє читачеві співпереживати персонажам і подіям у книгах, що сприяє розвитку емпатії. Читач може бачити світ очима іншої людини, розуміти її відчуття та переживання. Це дає можливість розширити власний досвід та світогляд;
- читання може бути ефективним засобом зняття стресу. Занурення у світ книги дозволяє забути про повсякденні проблеми та турботи, що сприяє розслабленню. Дослідження показують, що читання може знизити рівень стресу більше, ніж інші види відпочинку;
- читання стимулює творче мислення, оскільки читачу доводиться уявляти сцени, персонажів та події, описані в книзі. Це тренує уяву і може допомогти в інших творчих сферах життя;
- через книги читач отримує доступ до нових ідей, концепцій та знань. Це може спонукати до роздумів, саморозвитку та переоцінки власних переконань. Багато книг торкаються глибоких філософських та моральних питань, що може сприяти особистісному зростанню;

- різні жанри літератури можуть викликати різні емоційні реакції у читача. Наприклад, комедії піднімають настрій, тоді як драми можуть викликати співчуття та глибокі роздуми. Читання може стати своєрідною формою емоційного регулювання;

- читання є своєрідним тренуванням для мозку. Воно стимулює процеси запам'ятовування, аналізу та синтезу інформації. Це допомагає підтримувати гостроту розуму та може бути корисним для профілактики когнітивного спаду в літньому віці.

Взагалі, психологічні аспекти читання є багатограними та важливими для всіх аспектів людського життя. Читання сприяє розвитку особистості, допомагає управляти емоціями та підтримувати розумову активність. Це одна з найбільш корисних і цікавих діяльностей, яку може виконувати людина.

Процес читання відіграє важливу роль у розвитку особистості людини, впливаючи на її розумові здібності, емоційний стан та соціальні навички. Завдяки читанню людина отримує доступ до нових ідей, досвіду та перспектив, що сприяє її зростанню та розвитку. Розглянемо основні аспекти впливу читання на розвиток особистості:

Читання дозволяє людині отримувати нові знання та інформацію з різних галузей. Це допомагає розширити світогляд і краще розуміти різні аспекти світу та культури. Завдяки читанню людина може знайти нові інтереси та захоплення.

Читання спонукає до аналізу та оцінки інформації, зіткнення з різними точками зору та аргументами. Це сприяє розвитку критичного мислення та навичок прийняття рішень на основі глибокого розуміння ситуації. А читання різних жанрів літератури, особливо художніх творів, дозволяє читачеві співпереживати персонажам та краще розуміти людські емоції та мотивації. Це допомагає розвивати емпатію та покращувати взаємодію з іншими людьми.

У процесі читання збагачується словниковий запас особистості, що сприяє покращенню мовних навичок та виразності мовлення. Людина стає більш здатною висловлювати свої думки, аргументувати та вести дискусії. Тобто читання має здатність сприяти глибокому саморозумінню та саморозвитку. Книги можуть змусити замислитися про власні цінності, цілі та сенс життя. Завдяки читанню людина може отримати новий погляд на свою особистість та життя. Читання стимулює уяву та креативність, оскільки читачеві доводиться уявляти сцени та події, описані в книзі. Це сприяє розвитку творчого мислення, що може бути корисним у різних сферах життя.

Читання є одним із найважливіших засобів розвитку особистості, оскільки воно впливає на розум, емоції та соціальні навички людини. Читання сприяє особистісному зростанню та самореалізації, що є важливим для повноцінного та гармонійного життя. Також процесу читання притаманний терапевтичний ефект, оскільки воно дозволяє читачеві відволіктися від повсякденних проблем та зануритися у світ книги. Це може сприяти зниженню стресу та підвищенню емоційної стабільності.

Отже, читання відіграє важливу роль у психологічному розвитку особистості, сприяючи її емоційному, когнітивному та соціальному зростанню.

При цьому слід зазначити, що бібліотеки, у свою чергу, можуть відігравати ключову роль у підтримці цього процесу, забезпечуючи доступ до різноманітної літератури та надаючи психологічну підтримку людині.

Бібліотеки є не просто місцем для зберігання та доступу до книг, а й соціальними та культурними центрами, які можуть відігравати важливу роль у підтримці психічного здоров'я особистості. Бібліотеки надають широке коло ресурсів і послуг, які сприяють благополуччю та самореалізації людей. Розглянемо декілька аспектів стосовно того, як бібліотеки можуть сприяти психічному здоров'ю особистості.

Виходячи з того, що читання має відомий позитивний вплив на психічне здоров'я особистості, оскільки може знижувати рівень стресу, стимулювати увагу та забезпечувати відволікання від повсякденних проблем, бібліотеки пропонують широкий спектр книг, журналів та інших ресурсів, які можуть бути корисними для читача.

Бібліотеки часто є безпечним місцем для людей різного віку та соціального статусу. Вони пропонують простір для спокійного читання, навчання або спілкування з іншими людьми. Такий простір може допомогти людям відчувати себе комфортно та безпечно. У бібліотеках часто проводять заходи, клуби, лекції та інші програми, що сприяють спілкуванню між людьми. Головна мета цих заходів – соціальні взаємодії, які можуть покращити емоційний стан та запобігти почуттю самотності особистості.

Бібліотеки надають доступ до освітніх матеріалів, курсів та семінарів, що може сприяти самовдосконаленню та особистісному зростанню. Знання та нові навички допомагають підвищити самооцінку та впевненість у собі.

Також бібліотеки можуть надавати доступ до матеріалів про психічне здоров'я, включаючи книги, брошури та інші ресурси. Це може допомогти людям зрозуміти свої симптоми та знайти шляхи їх вирішення.

Деякі бібліотеки пропонують програми творчого розвитку, такі як майстер-класи, клуби письменників або художні проекти. Творча діяльність може мати терапевтичний ефект, допомагаючи людям виразити свої емоції та зняти напругу.

Необхідно зазначити, що бібліотеки працюють з різними групами населення, включаючи дітей, підлітків, літніх людей та представників різних культур. Програми, адаптовані до конкретних потреб кожної групи, можуть сприяти їхньому психічному здоров'ю та благополуччю.

У підсумку можна зазначити, що бібліотеки відіграють значну роль у підтримці психічного здоров'я особистості, пропонуючи різноманітні ресурси, програми та можливості для соціалізації. Вони сприяють розвитку особистості та підвищенню якості життя, забезпечуючи доступ до інформації, освіти та творчості.

Список використаних джерел

1. Ільяна В. М. Сучасний стан вивчення читання як процесу (психолого-педагогічний аспект). *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2012. Вип. 3(1). С. 36-40. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2012_3\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2012_3(1)_10).

2. Кулакова Л. М. Моральний розвиток особистості засобами художньої літератури як підґрунтя формування почуття власної гідності у молодших школярів. *Психологія: реальність і перспективи*. 2015. Вип. 4. С. 140-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2015_4_38/

3. Чепелева Н.В. Смысловая структура текста как чинник його розуміння. Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ : Міленіум, 2006. Т. 9, ч. 1. С. 113–123.

УДК 316.77:026/027(043.2)

**Вікторія МОТИЧКА,
Лідія ПРОКОПОВИЧ**
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВ

Сучасна бібліотека виступає як певна комунікаційна структура, діяльність якої має документно-комунікаційну сутність, пов'язану з документальними фондами, ресурсами, системою інформаційного сервісу. Бібліотека виступає базовою соціально-комунікативною структурою, яка концентрує комунікаційну культуру суспільства і забезпечує комунікаційні процеси з використанням документів, інформації і знань. Соціально-комунікаційні тенденції в діяльності бібліотечних установ в умовах цифрової економіки стали виступали предметом вивчення вітчизняних і закордонних дослідників. Зокрема цю проблему досліджували В. Горовий [1], Л. Костенко, А. Чекмарьов [2], К. Лобузін [3], О. Мар'їна [4], І. Киричок, Т. Павленко, Н. Гаєва [5], Л. Ковальська [6] та інші.

Сучасні трансформації і зростання швидкості циркуляції інформації в соціумі, виробництво всезростаючих масивів нової інформації, необхідність оперативної обробки наявних інформаційних ресурсів зумовлюють застосування задля задоволення суспільних потреб електронних технологій. Накопичена століттями у бібліотечних масивах важлива інформація, яка через технологічне відставання установ слабо залучена у суспільні процеси, програє новим формам зберігання і поширення даних. Це применшує значення бібліотечних фондів й соціальну ефективність використання інформації. Активізація процесу переходу бібліотечних установ до нових технологій, організаційних рішень, обумовлена зростаючими суспільними запитами. В першу чергу це стрімке збільшення суспільного попиту на інформацію задля процесу суспільного розвитку. Зміна системи соціальних функцій бібліотечних установ не змінює магістральний напрям – надання затребуваної інформації і визначає нові інноваційні методи поширення інформації в суспільстві. Такий підхід дозволив створити статус бібліотеки, як рівноправного соціального інституту суспільства з просвітницькими й освітніми функціями, що є нагальною потребою в процесі переходу від традиційного до формату інформаційного суспільства [1]. Традиційно бібліотека виконує функції інформаційного хабу, куди стікаються всі інформаційні потоки в суспільстві для їх подальшого перерозподілу відповідно до потреб користувачів.

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>